

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

KAP.410.002.02.2021

Pan
Wojciech Szajnar
Centrum Projektów Polska Cyfrowa
Ul. Spokojna 13a
01-044 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/003 Działania organów administracji publicznej
na rzecz podnoszenia kompetencji cyfrowych społeczeństwa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Centrum Projektów Polska Cyfrowa (dalej: CPPC) ul. Spokojna 13a, 01-044 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojciech Szajnar, Dyrektor, od 18 lipca 2018 r. Poprzednio, tj. od 11 stycznia 2016 r., Dyrektorem CPPC była Wanda Buk. (akta kontroli str. 3)
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez Centrum Projektów Polska Cyfrowa działań na rzecz podnoszenia kompetencji cyfrowych społeczeństwa
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. (także okresy wcześniejsze, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, tj. od 2014 r. w zakresie realizacji Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa) do 10 września 2021 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Administracji Publicznej
Kontrolerzy	Beata Burtka, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr KAP/32/2021 z dnia 8 czerwca 2020 r., Sebastian Krawczyk, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr KAP/33/2021 z dnia 8 czerwca 2020 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

CPPC podejmowało skuteczne działania na rzecz podnoszenia kompetencji cyfrowych społeczeństwa. Nabory wniosków o dofinansowanie projektów w ramach III osi Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC) były realizowane zgodnie z zatwierdzonymi przez Instytucję Zarządzającą (IZ) harmonogramami. CPPC na bieżąco monitorowało stopień wykorzystania alokacji oraz postęp rzeczowy III osi. Na dzień 30 czerwca 2021 r. wykorzystanie alokacji przyznanej dla III osi wyniosło 92,8%, natomiast wykonanie głównego wskaźnika produktu, tj. *liczba osób objętych działaniami szkoleniowymi w zakresie korzystania z internetu (w tym e-usług)*, na dwa i pół roku przed planowanym terminem jego osiągnięcia, wyniosło 62,1%³. CPPC podejmowało działania zaradcze wobec zagrożenia terminowego osiągnięcia wskaźników, w tym z powodu pandemii Covid-19, takie jak: szkolenia i promocja dla podmiotów potencjalnie zainteresowanych udziałem, czy przedłużanie terminów realizacji projektów. CPPC realizowało kontrole u beneficjentów zgodnie z planami kontroli, a także kontrole doraźne i podejmowało odpowiednie działania w razie stwierdzonych nieprawidłowości.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Realizacja przez Centrum Projektów Polska Cyfrowa działań na rzecz podnoszenia kompetencji cyfrowych społeczeństwa

Opis stanu faktycznego

1. CPPC jest Instytucją Pośredniczącą (IP) w Programie Operacyjnym Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, w tym dla III osi priorytetowej *Kompetencje cyfrowe społeczeństwa*. W ramach III osi realizowane są cztery działania:

- działanie 3.1 – *Działania szkoleniowe na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych*,
- działanie 3.2 – *Innowacyjne rozwiązania na rzecz aktywizacji cyfrowej*,
- działanie 3.3 – *e-Pionier – wsparcie uzdolnionych programistów na rzecz rozwiązywania zidentyfikowanych problemów społecznych lub gospodarczych*,
- działanie 3.4 – *Kampanie edukacyjno-informacyjne na rzecz upowszechniania korzyści z wykorzystywania technologii cyfrowych*.

Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym CPPC, komórką odpowiedzialną za wdrażanie III osi priorytetowej POPC jest Departament Kompetencji Cyfrowych (DKC), w którego skład wchodzi Wydział Kontraktacji oraz Wydział Realizacji.

Do obowiązków Wydziału Kontraktacji należy m.in.: przygotowanie naborów i konkursów, weryfikacja złożonych wniosków o dofinansowanie, sporządzanie list rankingowych beneficjentów oraz przygotowywanie umów o dofinansowanie.

Do obowiązków Wydziału Realizacji należy m.in.: weryfikacja wniosków o płatność przedkładanych przez beneficjentów, współpraca z beneficjentami i udzielanie im wsparcia merytorycznego oraz monitorowanie procesu realizacji projektów.

Dyrektor DKC⁴ poinformowała, że realizacja obowiązków nałożonych na Wydział Kontraktacji nie jest przypisana do konkretnego pracownika, lecz do całego Wydziału. Po podpisaniu umowy o dofinansowanie trafia ona do Wydziału Realizacji, który nadzoruje projekt poprzez wyznaczonego opiekuna.

(akta kontroli str. 5-17, 91-129)

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Łącznie regiony słabiej rozwinięte i lepiej rozwinięte.

⁴ Dyrektor DKC udzielała wyjaśnień z upoważnienia Dyrektora CPPC.

2. Tryb wyboru projektów w ramach poszczególnych działań POPC został wskazany w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych POPC na lata 2014-2020 (SZOOP). Zgodnie z SZOOP⁵, dla III osi priorytetowej przewidziano dwa tryby:

- tryb konkursowy – dla działania 3.1 i 3.2,
- tryb pozakonkursowy – dla działania 3.2, 3.3 i 3.4.

Dodatkowo, w związku z wystąpieniem w 2020 r. pandemii wywołanej COVID-19, wprowadzono możliwość wyboru i realizacji w trybie nadzwyczajnym projektów mających na celu przeciwdziałanie negatywnym skutkom spowodowanym pandemią.

Instytucja Pośrednicząca opracowuje formalne i merytoryczne kryteria wyboru projektów, instrukcje dotyczące stosowania kryteriów wyboru oraz listy sprawdzające. IP odpowiada również za przygotowanie całości dokumentacji niezbędnej do ogłoszenia konkursu. Dokumenty konkursowe zamieszczane są na stronie internetowej CPPC www.cppc.gov.pl, a w przypadku naborów pozakonkursowych termin wezwania do złożenia dokumentów ustalany jest indywidualnie. Do każdego z konkursów dedykowany jest adres mailowy do zadawania pytań. Na stronie konkursu publikowane są najczęściej zadawane pytania i odpowiedzi oraz ważne komunikaty. Dodatkowo, organizowane są szkolenia dla potencjalnych wnioskodawców, na których szczegółowo omawiane są kryteria wyboru oraz cały proces składania wniosków.

Kontrola wykazała, że harmonogramy naborów w ramach działań 3.1. i 3.2., odbywające się w trybie konkursowym, były terminowo opracowywane i publikowane na stronie CPPC.

W latach 2015-2021 (do 30 czerwca) przewidziane zostało przeprowadzenie 15 naborów (10 konkursowych, cztery pozakonkursowe i jeden nadzwyczajny), w tym:

- pięć (konkursowych) w ramach działania 3.1,
- siedem (pięć konkursowych, jeden pozakonkursowy oraz jeden nadzwyczajny) w ramach działania 3.2,
- jeden (pozakonkursowy) w ramach działania 3.3,
- dwa (pozakonkursowe) w działaniu 3.4.

Kontrola wykazała, że konkursy ogłaszane były zgodnie z zatwierdzonymi przez IZ harmonogramami (z uwzględnieniem ich aktualizacji).

Dyrektor DKC wyjaśniła, że CPPC nie opracowywało innych harmonogramów/planów działań niż harmonogramy naboru, ponieważ instytucje opracowujące dokumentację dotyczącą wdrażania III osi, nie przewidziały tworzenia takich planów.

(akta kontroli str. 9-10, 130-138, 359-364)

3. Od 2016 r., w ramach III osi priorytetowej złożono 1001 wniosków o dofinansowanie na kwotę ogółem 2 972 560,6 tys. zł (w tym 2 526 675,0 tys. zł wkład UE):

- w działaniu 3.1 – 207 wniosków na kwotę 1 535 430,9 tys. zł (w tym 1 289 579,0 tys. zł wkład UE),
- w działaniu 3.2 – 791 wniosków na kwotę 1 267 015,1 tys. zł (w tym 1 101 084,0 tys. zł wkład UE),
- w działaniu 3.3 – jeden wniosek na kwotę 131 175,0 tys. zł (w tym 106 000,0 tys. zł wkład UE),
- w działaniu 3.4 – dwa wnioski na kwotę 38 939,6 tys. zł (w tym 30 011,9 tys. zł wkład UE).

⁵ Wersja 43.0 z czerwca 2021 r. <https://www.polskacyfrowa.gov.pl/stroiny/o-programie/dokumenty/szczegolowy-opis-osi-priorytetowych-programu-polska-cyfrowa-2014-2020/>.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2021 r. zatwierdzone do dofinansowania zostały 224 wnioski o wartości ogółem 935 848,2 tys. zł (w tym wkład UE – 780 828,6 tys. zł). Zawarto 224 umowy na kwotę ogółem 888 854,8 tys. zł (w tym wkład UE – 741 239,3 tys. zł), tj.:

- w działaniu 3.1 – 62 umowy na kwotę 383 801,0 tys. zł (w tym 321 879,3 tys. zł wkład UE),
- w działaniu 3.2 – 159 umów na kwotę 349 952,3 tys. zł (w tym 295 593,9 tys. zł wkład UE),
- w działaniu 3.3 – jedną umowę na kwotę 100 983,6 tys. zł (w tym 81 906,1 tys. zł wkład UE),
- w działaniu 3.4 – dwie umowy na kwotę 54 117,9 tys. zł (w tym 41 860,1 tys. zł wkład UE).

Według stanu na dzień 30 czerwca 2021 r. wykorzystanie przyznanej alokacji dla III osi wyniosło 673 515,5 tys. zł⁶, co stanowiło 92,8% przyznanej alokacji (726 133,9 tys. zł⁷), w tym na:

- działanie 3.1. wykorzystano 283 724,5 tys. zł (91,0% przyznanej alokacji),
- działanie 3.2. wykorzystano 266 024,9 tys. zł (104,0% przyznanej alokacji),
- działanie 3.3. wykorzystano 81 906,1 tys. zł (70,8% przyznanej alokacji),
- działanie 3.4. wykorzystano 41 860,1 tys. zł (97,9% przyznanej alokacji).

(akta kontroli str. 14-17, 76-80, 166-167, 182-185, 335, 369-371, płyta CD1 pliki 463-464)

Dyrektor DKC wyjaśniła, że IP wspólnie z IZ oraz Ministerstwem Finansów monitoruje stopień wykorzystania alokacji na bieżąco, z wykorzystaniem arkusza kalkulacyjnego monitorującego przepływ środków przekazywanych przez Komisję Europejską oraz wyliczającym dostępną w programie operacyjnym alokację w polskich złotych. Dyrektor DKC dodała, że trzeba wziąć pod uwagę wdrożony system czasowego kontraktowania środków ponad wyznaczony limit tzw. nadkontraktację. Fundamentalną zasadą nadkontraktacji jest umożliwienie czasowego podpisania umów ponad przyznaną na Program alokację. Nadwyżka ta ma zostać pokryta z oszczędności wynikających z realizowanych projektów i doprowadzić do wykorzystania środków na poziomie 100% alokacji. Dlatego też, zgodnie z ustaleniami z MF, wszelkie oszczędności (aneksy zmniejszające wartość umów, rozwiązane umowy, rozliczenie końcowe projektów), nie mogą być na bieżąco wykorzystywane. Powinny one w pierwszej kolejności służyć do sukcesywnego niwelowania przyznanej nadkontraktacji, aż do momentu osiągnięcia 100% wartości alokacji. Powstałe oszczędności nie zwiększają kwot wolnych środków do zakontraktowania. W chwili obecnej zakontraktowanych mamy 104% przyznaných środków na Program⁸. Oznacza to, że musimy wygenerować 4% oszczędności i pokryć nadkontraktację. Mimo, że wykorzystanie alokacji różnie przedstawia się w poszczególnych osiach i działaniach, to monitorowany jest stopień wykorzystania alokacji na całym Programie. Co do zasady, na koniec realizacji Programu, IZ wraz MF będzie musiało przesunąć środki między osiami, tak aby stopień wykorzystania alokacji na poziomie całego Programu wynosił 100%. Z naszych informacji wynika, że w chwili obecnej MF pracuje nad analizą monitorowanych oszczędności oraz ustala przesunięcia, które zniwelują nadkontraktację oraz wesprą działania, które tych środków potrzebują więcej. Wdrożony system skutecznie zapobiega zagrożeniu niewydatkowania dostępnej

⁶ Dane dotyczące alokacji wykorzystanej nie uwzględniają umów rozwiązanych oraz oszczędności wynikających z końcowego rozliczenia projektów, które mają służyć pokryciu bieżącej nadkontraktacji.

⁷ Bez nadkontraktacji.

⁸ Wyjaśnienia z 10 sierpnia 2021 r., dotyczy kontraktacji w całym POPC, nie tylko w III osi.

alokacji przyznanej na Program Operacyjny Polska Cyfrowa. Kwestia wykorzystania środków w poszczególnych osiach zależy od zapotrzebowania.

(akta kontroli str. 372-380, płyta CD2 pliki 046-064)

Według stanu na dzień 30 czerwca 2021 r., w ramach osi III zakończono realizację oraz rozliczono 12 projektów na kwotę 13 928,3 tys. zł (wkład UE), w tym w działaniu 3.1. – jeden projekt na kwotę 5 297,1 tys. zł oraz w działaniu 3.2. – 11 projektów na kwotę 8 631,2 tys. zł. W trakcie realizacji pozostawało 180 projektów o wartości 658 781,8 tys. zł (wkład UE), w tym w działaniu:

- 3.1. – 55 projektów o wartości 278 344,9 tys. zł,
- 3.2. – 122 projekty o wartości 256 670,7 tys. zł,
- 3.3. – jeden projekt o wartości 81 906,1 tys. zł,
- 3.4. – dwa projekty o wartości 41 860,1 tys. zł.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2021 r. rozwiązano 32 umowy⁹, w tym 20 z powodu niedostarczenia przez beneficjenta deklaracji udziału w projekcie gminnych samorządowych instytucji kultury (zgodnie z § 2 ust. 11 umowy o dofinansowanie), osiem umów z powodu rezygnacji beneficjenta oraz cztery – na podstawie § 21 ust. 2 pkt 2 umowy o dofinansowanie, tj. ze skutkiem natychmiastowym z powodu stwierdzenia licznych nieprawidłowości w projekcie.

(akta kontroli str. 189-238, płyta CD1 pliki 338-341)

4. Zgodnie z Porozumieniem trójstronnym zawartym 22 grudnia 2014 r. pomiędzy Ministrem Infrastruktury i Rozwoju, Ministrem Administracji i Cyfryzacji oraz Władzą Wdrażającą Programy Europejskie¹⁰, do zadań IP należy m.in. bieżące monitorowanie realizacji projektów oraz przygotowanie okresowych i rocznych sprawozdań/wkładów do sprawozdań z realizacji POPC.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora CPPC, na potrzeby zarządzania finansowego, monitorowania, kontroli, audytu i ewaluacji programów realizowanych w ramach polityki spójności, wykorzystywany jest Centralny system teleinformatyczny SL2014 (dalej: SL2014). Służy on m.in. do wspierania procesów związanych z obsługą projektu od momentu podpisania umowy o dofinansowanie, ewidencjonowaniem danych dotyczących realizacji programu operacyjnego i obsługą procesów związanych z certyfikacją wydatków. CPPC, poza danymi dostępnymi w SL2014, przesyła do IZ pełne informacje o prowadzonych naborach (dwa razy w miesiącu) oraz dane w zakresie oszczędności, planowanych zmianach w projektach oraz planowanych umowach do podpisania (raz w miesiącu).

Kontrola wykazała, że CPPC przesyłało do IZ, zgodnie z wymogami Porozumienia trójstronnego, okresowe informacje kwartalne oraz wkłady do sprawozdań rocznych za lata 2018-2021, w terminach określonych przez IZ.

(akta kontroli str. 18-73, 168-188, 239-305, płyta CD1 pliki 350-405)

Ogólne zasady monitorowania postępu rzeczowego dla wszystkich krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 i niezbędnych do monitorowania polityki spójności na poziomie Umowy Partnerstwa 2014-2020 są uregulowane w *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*¹¹. Zastępca Dyrektora CPPC wyjaśniła, że monitorowanie postępów w realizacji wskaźników kluczowych oparte jest o dane zagregowane z poziomu projektów, pochodzące z SL2014, obejmujące wartości zadeklarowane do realizacji przez beneficjentów w umowach

⁹ O wartości ogółem 80 442,1 tys. zł, w tym wkład UE – 67 723,8 tys. zł

¹⁰ CPPC jest stroną Porozumienia trójstronnego w wyniku zmiany nazwy Władzy Wdrażającej Programy Europejskie na Centrum Projektów Polska Cyfrowa na podstawie zarządzenia nr 7 Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 17 marca 2015 r. (Dz. Urz. Min. Adm. i Cyfr. poz. 10). Do Porozumienia zostały zawarte cztery aneksy (16 czerwca 2016 r., 29 listopada 2016 r., 18 kwietnia 2017 r., 3 stycznia 2019 r.).

¹¹ https://www.polskacyfrowa.gov.pl/media/93254/Wytyczne_monitorowanie_lipiec_2020.pdf.

o dofinansowanie projektów oraz wartości osiągnięte sprawozdawane w kolejnych wnioskach o płatność. Wartości wskaźników sprawozdawane we wnioskach o płatność służą monitorowaniu postępu rzeczowego w projekcie, niezależnie od poziomu finansowego rozliczenia projektu. Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora CPPC, monitorowanie postępu rzeczowego w ramach programu operacyjnego jest prowadzone na bieżąco, na wszystkich poziomach wdrażania, równoległe z analizą postępu finansowego. Dane na temat postępów w osiąganiu wskaźników w ramach programu operacyjnego wraz z opisem ewentualnie zidentyfikowanych trudności w realizacji wartości docelowych, a także podjętych działań zaradczych, raportowane są w ramach systemu sprawozdawczości. W zakresie III osi POPC na poziomie IP, wskaźniki są analizowane i monitorowane na dwóch płaszczyznach:

- w odniesieniu do SZOOP i ram wykonania ustanowionych w programie operacyjnym – aktualny poziom wskaźników wykazywany jest w informacjach kwartalnych i sprawozdaniach rocznych na bazie wartości wskaźników wykazanych w zatwierdzonych wnioskach o płatność oraz w oparciu o dane zagregowane z poziomu projektów pochodzące z SL2014,
- w odniesieniu do każdego projektu – analiza osiąganych wartości wskaźników produktu i rezultatu dokonywana jest na bieżąco na podstawie weryfikacji składanych przez beneficjentów wniosków o płatność.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora CPPC, do ram wykonania¹² brane są pod uwagę łącznie wskaźniki produktu z działania 3.1 i 3.2, tj. *liczba osób objętych działaniami szkoleniowymi w zakresie korzystania z internetu (w tym z e-usług) oraz liczba osób objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych*.

(akta kontroli str. 171-177)

Zgodnie z dokumentem *Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020*¹³, wartość docelowa dla wskaźnika produktu *Liczba osób objętych działaniami szkoleniowymi w zakresie korzystania z internetu (w tym e-usług)* dla regionów słabiej rozwiniętych wynosi 407 342 osoby, natomiast dla regionów lepiej rozwiniętych – 29 854 osoby. Według danych CPPC, na dzień 30 czerwca 2021 r., wartość tych wskaźników wyniosła odpowiednio 252 629 osób (co stanowi 62,0% wartości docelowej) oraz 19 015 osób (tj. 63,7% wartości docelowej). Jak wyjaśniła Dyrektorka DKC, wartości powyższych wskaźników obejmują wnioski zatwierdzone w systemie SL2014-2020 (...) część wniosków, w których jest zaraportowane osiągnięcie wskaźników, jest złożona przez beneficjentów (...) i podlega weryfikacji przez opiekunów projektów. Wskaźniki z wniosków niezatwierdzonych nie są ujmowane w informacjach kwartalnych (półrocznych) i nie agregowane są w stosunku do ustalonych wartości ram wykonania programu.

(akta kontroli str. 366, 372-383)

Dla III osi POPC, w SZOOP określone zostały 63 wskaźniki produktu oraz 60 wskaźników rezultatu bezpośredniego, tj. łącznie 123 wskaźniki, z tym, że dla 70 wskaźników w działaniu 3.2 nie zostały wskazane wartości docelowe. Zastępca Dyrektorka CPPC wyjaśniła, że docelowa wartość tych wskaźników zostanie oszacowana przez IZ.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej, wyjaśnił w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, że *specyfika działania, w tym zmiany koncepcji wprowadzane w odpowiedzi na bieżące potrzeby realizacji działania 3.2. spowodowały o nieujmowaniu tych wartości w SZOOP na wstępnym etapie realizacji*

¹² Ramy wykonania – pośrednie i końcowe cele rzeczowo-finansowe poszczególnych osi priorytetowych zymiarowane poprzez wskaźniki określone w programie operacyjnym i ich wartości uzgodnione z Komisją Europejską do realizacji w 2018 r. i 2023 r. W niniejszej kontroli pod uwagę zostały wzięte wartości wskaźników planowane do osiągnięcia w 2023 r.

¹³ Wersja zaakceptowana decyzją Komisji Europejskiej z dnia 5 grudnia 2014 r. ze zmianami z 15 lutego 2017 r., 12 marca 2018 r., 13 sierpnia 2020 r., 22 października 2020 r. oraz 27 lipca 2021 r. <https://www.polskacyfrowa.gov.pl/strony/programie/dokumenty/program-polska-cyfrowa-2014-2020/>.

działania. (...) Wartości docelowe zostaną wprowadzone do SZOOP do końca III kwartału br. (...) Nazwy wskaźników zostały określone a definicje są uzgodnione. W przypadku celów, wartości są określone na podstawie analizy, w której wzięty jest pod uwagę przede wszystkim aktualny stan wdrażania działania, tj. dane z umów o dofinansowanie.

Na dzień 30 czerwca 2021 r. zrealizowanych (w 100% lub powyżej) zostało sześć wskaźników produktu¹⁴ określonych w SZOOP. Wartość jednego wskaźnika produktu dla działania 3.4 - *liczba kampanii edukacyjno-informacyjnych dotyczących TIK* wyniosła 0. Siedem wskaźników dla działania 3.1 zrealizowano na poziomie powyżej 50%. Wykonanie pozostałych 39 wskaźników wyniosło od 15% do 48% wartości docelowej.

Zastępca Dyrektora CPPC wyjaśniła, że *aby mieć pełną kontrolę nad poziomem osiągniętych wskaźników DKC analizuje przedkładane przez beneficjentów złożone (niezatwierdzone) wnioski o płatność. Taki monitoring daje rzeczywisty obraz stanu realizacji wskaźników w III osi POPC. Należy pamiętać, iż do ram wykonania programu zliczany jest jedynie wskaźnik produktu oraz to, że wygenerowane zestawienia dotyczą jedynie zatwierdzonych wniosków o płatność. Nie uwzględniają przedłożonych wniosków o płatność ze wskaźnikami, które są w trakcie weryfikacji, stąd procent realizacji w niektórych przypadkach jest w granicach 20%. Ze względu na specyfikę projektów szkoleniowych, dopuszczalne są sytuacje, kiedy część wskaźników przekroczy 100%, a część będzie poniżej 100% (np. przeszkolonych będzie więcej kobiet niż mężczyzn, lub więcej seniorów niż osób z grupy wiekowej 18-34). Ważne, aby główny wskaźnik przeszkolonych osób został osiągnięty. W odniesieniu do wskaźnika produktu *liczba kampanii edukacyjno-informacyjnych dotyczących TIK*, poinformowała, że ze względu na charakter projektu, wskaźnik będzie osiągnięty na koniec projektu (koniec 2023 r.).*

(akta kontroli str. 175-177, 316-320, 344-347, 366-368, 452-461)

Dyrektor DKC wyjaśniła, że mając na uwadze wszystkie zakontraktowane umowy, do końca 2023 r. zostanie przeszkolonych łącznie około 630 tys. osób. Dyrektor DKC dodała, że CPPC jako IP na bieżąco monitoruje postęp rzeczowy projektów, w tym poziom osiągnięcia wskaźników określonych w SZOOP w celu zarządzania ryzykiem ich niezrealizowania i podjęcia odpowiednich środków zaradczych. Zdaniem Dyrektora DKC, takie ryzyko nie występuje (na dzień udzielania wyjaśnień, tj. 15 czerwca 2021 r.).

(akta kontroli str. 11-12)

Zgodnie z informacją kwartalną za II kwartał 2021 r. przekazaną przez CPPC do IZ, szacowana na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie realizacja 32 wskaźników, była na poziomie powyżej 100% wartości docelowej, sześciu wskaźników – na poziomie powyżej 90% wartości docelowej, natomiast pozostałych 15 wskaźników – od 65% do 88% wartości docelowej.

(akta kontroli str. 283-310)

5. W 2019 r. Instytucja Zarządzająca przekazała do CPPC raport z *Ewaluacji mid-term postępu rzeczowego i finansowego Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020*. W zakresie III osi sformułowane zostały zalecenia dotyczące szerszej popularyzacji wiedzy o efektach projektów realizowanych w ramach POPC oraz utrzymania i szerszego wykorzystania mechanizmu aukcyjnego przy wyborze projektów. Kontrola wykazała, że zalecenie dotyczące popularyzacji wiedzy o efektach projektów zostało zrealizowane poprzez realizację w ramach działania 3.4 kampanii edukacyjno-informacyjnej, obejmującej m.in.: kampanię telewizyjną

¹⁴ Z uwzględnieniem wskaźników w działaniu 3.3 Liczba zaproponowanych rozwiązań problemów społ.-gosp. przez programistów/zespoły (dla regionów lepiej i słabiej rozwiniętych), który wg wyjaśnień Zastępcy Dyrektora CPPC zostały osiągnięte, jednakże nie wykazane w systemie SL2014 (system nieprawidłowo zaciąga zagregowane dane).

(felietony¹⁵, organizacja Wielkiego Testu o Internecie), audycje radiowe¹⁶, akcje informacyjne w Internecie¹⁷, organizację konkursów¹⁸, koordynację i promocję Europejskiego Tygodnia Kodowania oraz uruchomienie Klubów Młodego Programisty¹⁹. W zakresie systemu aukcyjnego został on wprowadzony do przeprowadzanych w ramach działania 3.1 i 3.2 konkursów według podziału terytorialnego na grupy województw, województwa oraz podregiony.

Zgodnie z *Planem Ewaluacji Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020*²⁰, przeprowadzenie badań ewaluacyjnych dla III osi planowane jest na 2022 r. (I-III kwartał). Celem badania będzie ocena efektów realizacji III osi priorytetowej POPC w kontekście osiągnięcia przyjętych celów szczegółowych²¹. Planowane są również dwie ewaluacje ex post (dla wszystkich osi priorytetowych POPC):

- ewaluacja ex post postępu rzeczowego i rezultatów POPC 2014-2020, której celem będzie podsumowanie postępu rzeczowego i rezultatów wdrażania Programu oraz przeprowadzenie oceny wpływu jego realizacji na osiągnięcie celów strategii Europa 2020 (planowany termin realizacji badania to IV kwartał 2021 r. – I kwartał 2022 r.),
- ewaluacja ex post realizacji celów POPC 2014-2020, która ma dostarczyć kompleksowej oceny działań wdrożonych w ramach POPC z punktu widzenia ich skuteczności, efektywności, użyteczności i trwałości (planowany termin badania: II-IV kwartał 2023 r.)

(akta kontroli str. 81-90, 357, płyta CD1 plik 003)

6. Dyrektor DKC wyjaśniła, że w ramach realizacji projektów w III osi POPC zidentyfikowano następujące problemy:

- niska frekwencja na szkoleniach,
- lokalnie niska partycypacja gmin w projektach grantowych,
- utrudnienia w prowadzeniu szkoleń związane z pandemią COVID-19 (bardzo niska frekwencja na szkoleniach, ograniczenie liczby osób) w okresie marzec 2020 – kwiecień 2021.

W związku z tym najwyższym ryzykiem, według wyjaśnień Dyrektor DKC, jest nieosiągnięcie wskaźników zadeklarowanych przez beneficjentów na etapie wnioskowania o dotacje. Dlatego też CPPC na bieżąco monitoruje postęp w realizacji wskaźników i podejmowało działania w celu ograniczenia problemów i ryzyk, w tym prowadziło cyklicznie działania promocyjne zachęcające do udziału w szkoleniach oraz działania zachęcające gminy do partycypacji w projektach grantowych (promocja na Facebook-u i innych kanałach społecznościowych, działania wspólne z Ministerstwem Cyfryzacji, spotkania bezpośrednie z reprezentantami gmin). Dodatkowo, w związku z pandemią Covid-19 CPPC wydłużyło realizację 86 projektów (o 3 do 16 miesięcy) oraz wprowadziło modyfikacje w zakresie prowadzenia szkoleń, polegające głównie na realizacji szkoleń w formie zdalnej lub hybrydowej, wydłużeniu czasu trwania zajęć on-line, wynajęciu platformy do realizacji szkoleń, wprowadzeniu szkoleń z obsługi platformy do szkoleń on-line, rezygnacji z zajęć wyjazdowych. Ponadto w 11 projektach wprowadzono modyfikacje w zakresie prowadzenia szkoleń bez zmiany terminu ich realizacji. Zastępca Dyrektora CPPC wyjaśniła, że działania podjęte przez IP

¹⁵ Senior aktywny w sieci na antenie TVP 2 (Pytanie na śniadanie).

¹⁶ 32 audycje w okresie między kwietniem a czerwcem 2019 r. na antenie RMF FM i Polskiego Radia.

¹⁷ Akcja na portalu interia.pl, magazyn *Mniej więcej* na VOD TVP.

¹⁸ Konkurs Cyfrowa majówka.

¹⁹ W 1 545 warsztatach organizowanych w ramach Klubów udział wzięło 22 813 uczestników.

²⁰ Dokument przyjęty przez Komitet Monitorujący Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 uchwałą nr 13/2015 z dnia 16 grudnia 2015 r. i aktualizowany zgodnie z uchwałą nr VI/2021 z dnia 24.06.2021 r. <https://www.polskacyfrowa.gov.pl/strony/o-programie/dokumenty/plan-ewaluacji-popc/>.

²¹ Jako instytucja odpowiedzialna za przeprowadzenie ewaluacji została wskazana IP.

związane z problemami związanymi z pandemią, oparte były na dwóch dokumentach, tj. ustawie z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r., na podstawie której automatycznie wydłużono terminy składania wniosków o płatność o 30 dni i realizację projektów o co najmniej 90 dni oraz informacji o częściowym zawieszeniu stosowania wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS i Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z dnia 19 maja 2020 r. (m.in. wprowadzającą ułatwienia w zakresie zakupu sprzętu na wyposażenie stanowisk pracy i zatrudniania własnych pracowników na umowy cywilno-prawne). Według wyjaśnień Dyrektor DKC, projekty co do zasady nie są opóźnione, a jedynie przesunięte w czasie i nie ma zagrożenia nieosiągnięcia wskaźników ustanowionych w ramach wykonania POPC, ani zagrożenia niewydatkowania dostępnej alokacji.

Główne problemy zgłaszane przez beneficjentów związane były z obostrzeniami związanymi z zamkniętymi szkołami i instytucjami kultury, ograniczeniami w grupowaniu się ludzi na szkoleniach oraz niechęcią (obawa) brania udziału w projektach podczas pandemii, zachorowaniami trenerów i uczestników projektów.

(akta kontroli str. 12-13, 168-179, 321-334, płyta CD1 pliki 027-300)

7. W okresie od 1 stycznia 2018 r. w CPPC zostały wszczęte 23 kontrole i audyty, obejmujące swoim zakresem III oś POPC, z czego 18 zostało zakończonych.

Szczegółowym badaniem w zakresie formułowanych zaleceń i sposobu ich wykonania objętych zostało pięć audytów²², w ramach których sformułowano 26 zaleceń. Zalecenia dotyczyły m.in.: terminowego wprowadzania danych do systemu SL (w zakresie m.in.: zawartych porozumień, wyników kontroli, wniosków o płatność), przestrzegania terminów dotyczących publikacji listy rankingowej, zmiany oceniania kryteriów dotyczących pomocy publicznej (powierzenie formułowania oceny ekspertom, uszczegółowienie uzasadnień do ocen, wprowadzenie testu pomocy publicznej), rozszerzenia list sprawdzających, ujednolicenia informacji zawartych w kartach pracy i delegacjach służbowych, uzupełnienia procedur, dotrzymania terminów weryfikacji wniosków o płatność. Z dokumentów przekazanych przez IP do IZ wynika, że zalecenia zostały zrealizowane.

(akta kontroli str. 157-165, płyta CD1 pliki 013-026)

W okresie II półrocze 2017 – I półrocze 2021 r. CPPC, jako Instytucja Pośrednicząca, przeprowadziło u beneficjentów III osi POPC, zgodnie z planami kontroli²³, 55 kontroli planowych oraz 31 kontroli doraźnych. W przypadku 22 kontroli IP stwierdziła istotne nieprawidłowości, m.in. w zakresie kwalifikowalności wydatków. W wyniku przeprowadzonych kontroli, CPPC rozwiązało cztery umowy w trybie natychmiastowym z powodu stwierdzenia licznych nieprawidłowości podczas realizacji projektów (nieprawidłowości dotyczyły m.in. udzielania zamówień w sposób naruszający postanowienia umowy, braku wniesienia wkładu własnego, ponoszenia wydatków uznanych za niekwalifikowane, braku udokumentowania stopnia osiągnięcia wskaźników) oraz niezrealizowania zaleceń pokontrolnych przez beneficjenta. Kontrola NIK wykazała, że CPPC prawidłowo monitorowało realizację zaleceń pokontrolnych przez beneficjentów.

(akta kontroli str. 199-238, płyta CD 2 pliki 001-045)

²² Audyt gospodarowania środkami pochodzącymi z budżetu UE w ramach POPC na lata 2014-2020 (kwiecień-czerwiec 2018 r.); Audyt systemu – audyt w zakresie gospodarowania środkami pochodzącymi z budżetu UE w ramach POPC (lipiec 2018-luty 2019 r.); Audyt gospodarowania środkami pochodzącymi z budżetu UE w ramach POPC na lata 2014-2020 (marzec-wrzesień 2019); Kontrola systemowa w ramach POPC (czerwiec-wrzesień 2019 r.) oraz Kontrola systemowa w ramach POPC (czerwiec-wrzesień 2020);

²³ Plan kontroli obejmuje okres od 1 lipca jednego roku do 30 czerwca roku kolejnego.

IV. Wnioski i uwagi

Wnioski i uwagi

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków ani uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa,września 2021 r.

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej
Dyrektor
Bogdan Skwarka

Kontrolerzy
Beata Burtka
Główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis

.....
Sebastian Krawczyk
Główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis